
ZLATAN JUBILEJ ZLATARSKOGA ZBORA MALIH PJESNIKA

Joža Skok, Zagreb

Kada su prije četrdeset godina* pokrenuti Dani kajkavske riječi u Zlataru, među njihovim značajnim manifestacijama kao što su znanstveni skupovi o kajkavskom jeziku i književnosti, likovne izložbe i stvaranje Galerije izvorne, odnosno naivne umjetnosti, glazbene priredbe i smotre pučkoga stvaralaštva i etnokulture i dr., bio je i Zbor malih pjesnika s kajkavskoga područja. Njegov kreativan pandan bila je natjecajna likovna izložba *Čovjek čovjeku* kao manifestacija likovne kreativnosti učenika osnovnih škola. Pokretači tih dviju «dječjih» manifestacija bili su svjesni činjenice kako bi zlatarski Dani bez uključivanja najmlađih bili programski nepotpuni i siromašni i kako njihova budućnost ovisi upravo o generacijama iz školskih klupa. (...) A brojne smotre dječjega pjesničkoga stvaralaštva na zavičajnom jeziku koje su se paralelno pojavljivale krajem šezdesetih godina, u Krapini i Zelini, na primjer, bile su jasnim odrazom šireg kajkavskog buđenja i u školskim klupama.

Temelj tome buđenju bila je probuđena svijest o tome kako zavičajni jezik, u ovome slučaju kajkavski, nije i ne može biti vrijednosno podložan standardu, kao što nije i ne može biti njegovom negacijom, jer je zavičajni jezik sastavni dio najšireg pojma hrvatskoga jezika koji uz standard, kao izabrano štokavsko narječje, obuhvaća i ostala narječja, dijalekte i idiome hrvatskoga jezika, a među kojima su u prvome redu kajkavsko i čakavsko narječje sa svojim zavičajnim i govornim obilježjima. Jednako kao što je Deklaracija o hrvatskom književnom jeziku bila iskazom njegova samostalnog filološkoga, nacionalnoga i književnopovijesnoga identiteta, tako su i smotre dječjega jezičnoga stvaralaštva na kajkavštini i čakavštini bile sastavnim dijelom probuđene svijesti o jedinstvu i bogatstvu hrvatskoga jezika u kojemu uz standard ravnopravno egzistiraju i u cjelokupnoj jezičnoj kul-

*2009. godine - uz 40. Zbor malih pjesnika

turi ravnopravno participiraju i zavičajni jezici. Otkrivanje, buđenje i poticanje u traženju izražajnih mogućnosti zavičajnoga jezika bilo je ono što je tim smotrama, jednako kajkavskima kao i čakavskima, davalo svojevrstan legitimitet kao i impuls da se ožive «stare», zanemarene, pa čak i školskim sustavom potisnute zavičajne riječi da bi se njihovim novim životom, s jedne strane podsjetilo na njihov nesumnjiv književnopovijesni prilog hrvatskoj književnosti svih razdoblja, a s druge strane ukazalo na to kakvo sve blago za suvremenu književnost, kao i jezik te književno stvaralaštvo mladih, te riječi još uvijek čuvaju u sebi.

Zlatarski Zbor malih pjesnika održao je na toj svijesti četrdesetogodišnji kontinuitet svoga postojanja, a ta se svijest kao kreativno izvorište doživljavala i potvrđivala sa svakom novom generacijom. (...)

Čini nam se stoga kako je mimo “pjesničkih” dometa kajkavske riječi najmlađih, njihov jednako vrijedan “stvaralački” rezultat bila upravo takva svijest o svome izvornome jeziku.

Oni su prema tom jeziku imali u svim generacijama jedinstven emotivan odnos, a što se najevidentnije odrazilo i u njihovim brojnim temama i motivima posvećenima upravo njihovome *kaju* kao sinonimu njihova jezika i zavičaja. Bez obzira na to što su generacije mladih zlatarskih pjesnika pri tom ponavljale neka opća mjesta preuzeta iz antologijskoga kajkavskoga pjesničkoga fonda afirmiranih kajkavskih pjesnika, one su uvijek iskazivale i svoj osobni, izvorni doživljaj, i to jezika kojim svakodnevno govore, krajolika s kojim žive, doma iz kojega potječu i najužega obiteljskoga kruga s kojim dijele svoje radosne, a ponekad i tužne trenutke. No povremeni tamniji tonovi njihove zavičajne vizije nisu nikad zasjenili ono što su otkrivali u obilježjima svoga kaja, a to je njegova leksička razigranost, njegova toplina i vedrina, njegov humor koji se javljao kao zamjetan začim svim njihovim težim životnim situacijama, kao i svojevrstan obrambeni mehanizam prema svojoj vlastitoj ugroženosti.

Upravo stoga u povodu obilježavanja ove značajne obljetnice Zbora malih pjesnika, obljetnice koja nadraستا svoj zavičajni okvir, treba se podsjetiti i posebno priznanje podijeliti njegovim pokretačima i dugogodišnjim voditeljima i suradnicima. Odnosi se to ponajprije na profesoricu **Jasnu Mlakar** koja je svoj neizbrisiv trag ostavila, ne samo u pjesničkom nego i u glazbenom programu Zbora. Njezin entuzijazam, odanost kajkavskom programu kojemu je podarila svoje srce i dušu ostaju stoga nezaobilaznim prilogom ovoj jubilarnoj manifestaciji. Uz nju je “životno” bio vezan i profesor i slikar **Miljenko Mlakar** čije su likovno-scenske inscenacije brojnih programa bile jednako njihov “kajkavski” dekor i identitet, a kako su te priredbe uvijek bile sinkronizirani programi s likovnom izložbom *Čovjek čovjeku* to je «obiteljska» suradnja Mlakarovih jednoj i drugoj manifestaciji davala posebno intimno i stvaralačko obilježje. No valja se ovom prigodom

podsjetiti i na izuzetnu podršku koju je Zboru malih pjesnika sve od njegova početka svojim metodičkim, kajkavološkim i znanstvenim autoritetom davao **dr. sc. Stjepko Težak** koji je punih trideset i sedam godina bio članom stručnoga povjerenstva. A kao nad svim drugim programima Dana kajkavske riječi lebdio je uvijek dobri kajkavski duh profesora **Kazimira Svibena**, kao što je svaka organizacija bilo koje priredbe bila vođena direktnom ili simboličnom produženom rukom neumornoga **Mirka Svibena**. Dakako da je i doprinos drugih pojedinaca iz zlatarskog Pučkog otvorenog učilišta, Osnovne škole i knjižnice itekako vrijedan i zamjetan u povijesti manifestacije koja je prerastanjem zavičajnih okvira postala zamjetnim prilogom kreativnom odgoju kao i jezično-estetskoj izobrazbi najmlađih na cijelom kajkavskom području.

Svih tih dragih i zaslužnih osoba prisjeća se danas s posebnom sjetom zbog njihova odlaska i autor ovih redaka, koji je uz neizbježnu sjetu ipak radostan zbog toga što je bio sudionikom njihove odanosti kajkavskoj riječi, ponosan na to što je bio i dijelom njihova tima te što može ovaj obljetnički memento posvetiti upravo njima kao najzaslužnijima, jednako za ovu obljetnicu kao one koje će nesumnjivo još uslijediti, jer je Zbor malih pjesnika pustio svoje duboko korijenje u zemlju s kojom je najdublje vezan. No u ovom svečanom jubilarnom trenutku valja upozoriti na to kako je nad zlatarskim kajkavčičima kao i nad *žminjskim čakavčičima*, od njihova prvog polijetanja iz gnijezda punih četrdeset godina bdjela «Modra lasta» zajedno sa svojim izdavačem «Školskom knjigom», i to od njezinoga angažiranoga urednika profesora **Dragutina Brigljevića** do sadašnje predane urednice, književnice **Željke Horvat Vukelje**. U dijalektalnom je stvaralaštvu mladih «Modra lasta» kao i njezini urednici, prepoznala koliko se kreativnog potencijala krije i u zavičajnim govorima kakvi doista za njihove sudionike funkcioniraju kao jezici, kojima se najizvornije mogu izraziti i u trajniji život zavičajne riječi pretočiti svi mogući doživljaji djetinjstva. «Modra lasta» je od početka svoje angažiranosti na tome području bila svjesna kako dječji zavičajni jezici ne ugrožavaju jedinstvo i integritet hrvatskoga književnoga jezika, već ga u mnogome obogaćuju, upotpunjuju i oplemenjuju te tako pridonose njegovoj razvedenoj funkcionalnosti i na razini dječjega književnoga stvaralaštva.

(U povodu 40. obljetnice Zbora malih pjesnika 2009.)